

ความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา Knowledge, Attitude and Working behavior affected on working Performance of Child care Centers employees in Songkhla Province

ผู้วิจัย นัยนา ยีหะ¹

กักดีศานัญญ์ หอยสกุล²
นิสาร์ตน บุนยมี³

Naiyana Yeema
Nannaiyana@yahoo.com
Puksannat Hoysakun
Nisarat Boonmee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดสงขลา จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย ค่าวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ผลวิจัยพบว่า

1. บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.39 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน
2. มีเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35
3. มีพฤติกรรมการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54

4.1 ความแตกต่างด้านความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4.2 ความแตกต่างด้านเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกัน มีเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันแต่บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน เจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

4.3 ความแตกต่างด้านพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา มีพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันแต่ประสบการณ์การทำงานและตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกัน พฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บุคลากร ความรู้ เจตคติ พฤติกรรมการทำงาน

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² อาจารย์โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

³ อาจารย์โปรแกรมวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Abstract

Cognitive attitude and behavior toward quality assurance of Child care Centers employers in Songkhla Province.

The purpose of this research were to study preschool teachers' cognitive, attitude and behavior toward quality assurance in schools under Songkhla area. The sampling of the study consisted of 385 preschool teachers. An instrument used in gathering data was a gauge for measuring in the type of 5 level estimate. Statistics used to conduct the data were mean and One-Way Analysis of Variance. The results were stated as follow:

1. The preschool teachers' cognitive toward quality assurance was at an average of score level at 7.39 and the standard deviation was at 1.17 out of ten. The teachers' attitude and behavior toward quality assurance were at a very good level with average of score level at 3.76 and 3.79, the standard deviation were at 0.35 and 0.54 respectively.

2. The preschool teachers' cognitive toward quality assurance in accordance with gender, age, education level, work experience and position were not significant difference.

3. The preschool teachers' attitude toward quality assurance in accordance with gender, age, education level, and position were not significant difference, but there was significantly different in statistics at .01 level in term of work experience area.

4. The preschool teachers' behavior toward quality assurance in accordance with gender, age, and education level were not significant difference, but there was statistically significant difference at .05 level in term of work experience and position.

Keywords: Employees Knowledge Attitude Working Behavior

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการที่จะพัฒนาคนเพื่อสร้างเด็กไทยให้มีคุณภาพเป็นประชากรที่แข็งแรง และต้องเริ่มต้นจัดการศึกษาให้มีความดีตั้งแต่ในระดับปฐมวัย (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2545, น.142) การศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาที่จัดให้แก่เด็กอายุ 6 ขวบแรก เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการดูแลและสร้างเสริมให้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เด็กในวัยนี้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ดังนั้น ควรต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษาในภาพรวมอย่างรัดกุมเหมาะสมให้ดีที่สุด (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2545, น.3)

ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยเร็ว (กรมวิชากร, 2544, น.2) ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการ

ศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยที่ความมั่นใจนี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักฐาน ข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์ และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ว่าโดยให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญ

ในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาและพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ และมาตรฐาน 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน นอกจากนี้ มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (กรมวิชาการ, 2544, น.4)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยในรูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งหมายถึง สถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษา เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ โดยนโยบายของการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3-5 ปี) เพื่อการกระจายโอกาสการเตรียมความพร้อมและพัฒนาเด็กทั้งร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคมและสติปัญญา อย่างเหมาะสม ตามวัยและเต็มศักยภาพ ตลอดจนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและเป็นพื้นฐานของการศึกษาในระดับสูงขึ้นไป (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มปป.)

กฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553 กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน-อุดมศึกษา ทุกแห่งต้องจัดให้มี **“ระบบประกันคุณภาพการศึกษา”** แม้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ใช้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 มาตรา 4 ได้ให้ความหมาย **“สถาน**

ศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เพราะฉะนั้น **“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก”** จึงเป็น **“สถานศึกษา”** พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 กำหนด **“ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก”** จากเหตุผลดังกล่าว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ในการนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จะเข้าประเมินคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระหว่าง พ.ศ. 2554-2558 ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นการประเมินที่มุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนั้นจึงไม่มีการตัดสิน **“ได้/ตก” “ผ่าน/ไม่ผ่าน”** กำหนดเพียงแต่ว่า **“ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก สมศ. แล้วเท่านั้น”** ซึ่งการประเมินในครั้งต่อไป จึงจะมีการกำหนดการตัดสินอีกครั้ง

การวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาถึงความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการประกันคุณภาพการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อศึกษาเจตคติของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการทำงานและระดับตำแหน่ง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา 301 ศูนย์ จำนวน 1,500 คน (รายงานสรุปแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก, 2557)

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา จำนวน 316 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามอำเภอโดยการจับสลากจากแต่ละอำเภอ

ตัวแปรอิสระ: เพศอายุระดับการศึกษาระยะเวลาการทำงานระดับตำแหน่ง

ตัวแปรตาม: ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับการประกันคุณภาพการศึกษาเจตคติของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา จำนวน 301 ศูนย์ จำนวน 1,500 คน (รายงานสรุปแนวทางการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก, 2557)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามอำเภอ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973: 129)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{1,500}{1 + 1',500(0.05)^2} = 316$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำที่ยอมให้คลาดเคลื่อนได้ 5% จะต้องมียังน้อยอย่างน้อย 316 คน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาดำรง เอกสารมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เอกสารประกันคุณภาพของส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่ง

ชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ ด้านพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้านโดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ 2551: 77)

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อย

ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น มาก

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความนั้น มากที่สุด

2. วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้ค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวน

สรุปผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสงขลา มีความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.39 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ส่วนด้านเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับ

มาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 และด้านพฤติกรรมการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความคิดเห็นในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54

2. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างความรู้ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรที่เพศต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน อายุต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน และตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกันมีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรที่เพศต่างกันมีเจตคติต่อการประกันไม่แตกต่างกัน อายุต่างกันมีเจตคติต่อการประกันไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อการประกันไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีเจตคติต่อการประกันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยที่ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 7-10 ปี มีเจตคติต่อการประกันสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ 1-6 ปี และมากกว่า 10 ปี ส่วนตำแหน่งการปฏิบัติงานต่างกันก็ไม่พบความแตกต่างของเจตคติต่อการประกันคุณภาพ

4. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมการทำงานการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรที่เพศต่างกันมีพฤติกรรมในการทำงานประกันไม่แตกต่างกัน อายุต่างกันมีพฤติกรรมในการทำงานไม่แตกต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานประกันไม่แตกต่างกัน ประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีพฤติกรรมการทำงานประกันต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 7-10 ปี มีเจตคติต่อการประกันสูงกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ 1-6 ปี และยังพบว่าผู้ที่มีตำแหน่งงานต่างกัน มีพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพต่างกันที่ระดับ .05 โดยที่หัวหน้าศูนย์มีพฤติกรรมการทำงานประกันมากกว่าครูผู้ดูแลเด็กหรือตำแหน่งอื่น ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ เจตคติและพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดสงขลาทำให้สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจต่อการประกันคุณภาพการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.39 คะแนน จากคะแนน 10 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจุบันนี้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญมาก ดังนั้น จึงมีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2537, น.4-5) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธีการกระตุ้นและพัฒนาคนให้มีความตื่นตัวและขวนขวายในความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือได้พัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นอีก ทั้งยังเป็นการดำรงไว้ซึ่งความรู้เดิมให้ใหม่และทันสมัยอยู่เสมอ ถึงแม้บุคคลนั้นจะผ่านการศึกษาระดับสูงมาแล้วก็ตาม การฝึกอบรมยังมีความจำเป็น เพราะช่วยให้คนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายชั้นอนุบาล ครูผู้สอนชั้นอนุบาล พบว่าไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดมาตรฐานโรงเรียนให้เป็นเป้าหมายหลักของระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา มาตรฐานสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งในเชิงปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูจะต้องมีความตระหนักที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ กมล ภูประเสริฐ (2544, น.1-2) ที่กล่าวว่า สถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และบุคลากรทุกฝ่าย ต้องพยายามดำเนินงานให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ การดำเนินงานต้องอาศัยความตระหนักของทุกฝ่ายว่าต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ

ครูเป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของ การประกันคุณภาพ สามารถวิเคราะห์ระบบและกระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษาได้ และสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของครูในระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอก พร้อมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ และสุชาติ กิจพิทักษ์, 2545, น.1) ครูจึงเป็นผู้ที่ถูกเรียกชื่อและตั้งความหวังไว้สูงมากและครูเท่านั้นที่จะทำให้เป้าหมายดังกล่าวเป็นจริง และเป็นภาระหน้าที่ของครูเอง ด้วยที่จะต้องปรับปรุงความรู้ ความชำนาญของตนให้ทันสมัยอยู่เสมอ (กองวิชาการ, 2544, น.15) ซึ่งบทบาทครูในศตวรรษใหม่ต้องเป็นผู้ใฝ่หาความรู้และต้องมีความทันสมัย สามารถ

ปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก (สมหมาย จันทรเรือง, 2544, น.223) จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าในวิทยาการใหม่ ๆ ที่แพร่กระจายไปทุกสังคม (ยนต์ ชุ่มจิต, 2544, น.280) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา เหนือเกาะหวาย ที่ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าสายชั้นอนุบาล และครูผู้สอนชั้นอนุบาล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยในภาพรวม อยู่ระดับมาก มีการนำไปปฏิบัติระดับมากและในการปฏิบัติมีปัญหาน้อยที่สุด

2. ด้านเจตคติ ที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีเจตคติที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีเจตคติต่อการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นระบบในการควบคุม ตรวจสอบและตัดสินคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ในระบบการประกันคุณภาพจะมีการกำหนดเกณฑ์หรือเงื่อนไขแห่งคุณภาพ มีการควบคุมให้เกิดการปฏิบัติตามเกณฑ์ มีการตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติและมีการตัดสินว่างานหรือกิจกรรมบรรลุตามเกณฑ์ (สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์, 2544, น.1) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรงได้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ซึ่งการประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ (จรัส นองมาก, 2544, น.111) และประกอบกับการดำเนินงานของสำนักงาน

ประเมินรับรองมาตรฐานคุณภาพภายนอกมีหลักการเป็นการประเมินโดยใช้รูปแบบ “กัลยาณมิตรประเมิน” เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษาและช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น

3. ด้านพฤติกรรมการทำงานประกันคุณภาพโดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการประเมินภายนอกรอบแรก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งการประเมินภายนอกในรอบแรกเป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันตามสภาพจริงของการดำเนินงานของสถานศึกษา และช่วยเสนอแนะแนวทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบกัลยาณมิตรประเมิน และจากมาตรา 47 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดว่า ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ชัดเจน จึงทำให้บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความตระหนัก มีความพยายาม และเห็นความสำคัญให้ความสนใจในเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงดาว ทองผ่อง (2545, น.79) ในเรื่องสภาพการประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ต่อไปควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับชุดคู่มือฝึกอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544 ก). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: กรอบและแนวทางดำเนินงาน. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ. ลำดับที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544 ข). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ. ลำดับที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544 ค). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ. ลำดับที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (มปป). มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2550). รูปแบบการเรียนรู้การสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาตรฐานอุดมศึกษา, สำนัก. (2540). รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา: ดัชนีบ่งชี้คุณภาพแบบรายงานการศึกษาตนเองและคู่มือการตรวจสอบและประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา. 7-8 สิงหาคม 2540 ณ อาคารเทพรัตน์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทย. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.